„Arhitektonsko naslijeđe – prozor u prošlost, vrata u budućnost“

- Kuća Mujkovića u Goraždu -

Arhitektonsko naslijeđe Goražda svjedoči o dugoj i složenoj historiji — vezama trgovine, religije, rata i svakodnevnog života. Objekti stari nekoliko vijekova, ruševine srednjovjekovnih utvrda, kuće osmanskog stila, spomenici ratne prošlosti, sve čine sloj identiteta lokalne zajednice. Kroz njih gledamo u prošlost, ali oni mogu biti i vrata ka društvenom, kulturnom i ekonomskom razvoju u budućnosti.

Arhitektonsko naslijeđe Goražda — njegove stare kuće, utvrđeni srednjovjekovni gradovi, objekti od značaja kao što su Crkva Svetog Đorđa i štamparija ili Kuća Mujkovića — to su prozori u prošlost koji otkrivaju način življenja, religijske i kulturne vrijednosti, zanate, trgovinu i identitet. Ali ostati samo sa prošlošću nije dovoljno. Vrata budućnosti zahtijevaju da ova baština bude živa: da se restaurira, da ima svrhu, da povezuje ljude danas, da potiče turizam, obrazovanje, ekonomsku održivost. Ako lokalne zajednice, institucije, stručnjaci i mladi zajedno rade, Goražde može postati primjer grada koji čuva svoje korijene, dok gradi viziju u kojoj naslijeđe nije teret, nego temelj – vrata kroz koja ulazimo u bolju, obogaćenu budućnost.

U blizini naselja u kojem živim nalazi se jedna stara, ruševna kuća, pravi arhitektonski spomenik nekih starih, davno prošlih vremena. Goraždani, posebno oni stariji, zovu je Kuća Mujkovića. Kuća Mujkovića je jedna od rijetko očuvanih starih bosanskih kuća u Goraždu, na lijevoj obali Drine. Pripadnik je osmanske arhitekture u BiH. Nije sačuvan pouzdan historijski dokument koji precizno kaže u kojoj je godini kuća izgrađena, ali arhitekti i kustosi procjenjuju da potječe iz vremena osmanske uprave, prije otprilike 200 do 250 godina. Već odavno se govori kako bi se ova kuća trebala pod hitno restaurirati, a plan je da nakon restauracije postane muzej sa etnološkom postavkom koja će dočarati život u bosanskim kućama prije 200-250 godina. Iskreno se nadam da će se to dogoditi što prije, jer ova kuća je toliko trošna, da neće još dugo moći odolijevati zubu vremena.

Arhitektura kuće je tipična za bosanski tradicionalni stil: drvene konstrukcije, kameni temelji, drvena stolarija, unutrašnji raspored prostorija koji odražava život porodice u prošlim stoljećima, sa dvorištem, kuhinjom, sobama za boravak i prijem gostiju. To je ambijentalni objekt koji je sačuvao autentičnost i materijale koji ga čine važnim ne samo lokalno nego i šire.

Ova kuća za naš grad bi, nakon restauracije, imala višestruki značaj. Prvo i možda najvažnije je da bi imala vrijednost u obrazovanju mladih učenika i studenata, koji bi mogli mnogo naučiti o načinu života prije više vijekova, materijalnoj kulturi, zanatima, arhitekturi bosanske kuće u prošlom vremenu.

Čuvanje takvih objekata pomaže da lokalna zajednica ostane povezana sa svojim nasljeđem. Sjećanje na historijske faze, tradicije i svakodnevicu života u prošlim stoljećima doprinosi osjećaju pripadnosti i kontinuiteta.

Obnova Kuće Mujkovića kao muzeja može biti dio kulturnog turističkog puta, zajedno sa Zavičajnim muzejom u Goraždu, starim gradom Samoborom, crkvom Svetog Đorđa-štamparijom u Sopotnici. To može dovesti posjetioce, investicije i ekonomsku korist za lokalne zanatlije i uslužne djelatnosti.

Ključ je da kuća ne ostane samo spomenik, nego da ima funkciju koja će omogućiti njeno održavanje: stalni muzej, kulturni centar, radionice, događaji. Ako ostane samo arhitektonsko nasljeđe bez aktivnosti, ponovo će doći do njenog propadanja.

A Kuća Mujkovića ima sve što treba jednom gradskom arhitektonskom objektu od historijskog značaja: nalazi se u gradu, blizu naše ljepotice Drine i pristupačna je za posjete građana i turista.

Kuća Mujkovića je dragulj arhitektonskog i kulturnog nasljeđa Goražda. Od svoje izgradnje u osmanskom periodu, bila je svjedok promjena — historijskih, društvenih i urbanih. Danas kroz restauraciju, institucionalizaciju muzejske funkcije, zajedničke napore lokalne zajednice i međunarodne fondacije, ona može postati most između prošlosti i budućnosti.

Ona ne čuva samo zidove i drvo, nego priče: o tome kako se živjelo, o običajima, o identitetu. A budućnost leži u tome da postane živa institucija — da ljudi dolaze, uče i prepoznaju svoju vrijednost; da turisti vide autentičnost; da arhitektonsko nasljeđe postane temelj za razvoj, ne prepreka.

Afan Vehabović - JU MSŠ „Enver Pozderović“ Goražde